

Խ Մ Բ Ա Պ Ի Ի Կ Ո Ղ Մ Ի Ց

«Աշխատություններ»-ի այս երկրորդ հատորն իր մեջ ընդ-
գրկում է զբամազիտական, հնագիտական և պատմական բնույթի
չորս ուսումնասիրություններ.

Պատմական գիտությունների թեկնածու Ա. Շահնազարյանի
«Սիսիանի շրջանի Սառնակունք գյուղի մոտ հայտնաբերված
զանձը» ուշագրավ է նրանով, որ այդ զանձն իր մեջ պարունա-
կում է մեր թվականությանից առաջ երկրորդ դարի կեսերից
մինչև մեր թվականության առաջին դարի 30-ական թվական-
ներին պատկանող մեծ մասամբ հռոմեական, ինչպես նաև սե-
լևկյան, փյունիկյան, պարսկական, կապադոկիական, փոյուզիա-
կան, պոնտական և հայկական 178 արձայնա գրաւներ, որոնք
ցույց են տալիս Հայաստանի կուլտուր-տնտեսական սերտ կա-
պերն իր շրջապատի երկրների հետ:

Սակայն, մեզ թվում է, որ միանգամայն կամայական է
հեղինակի կողմից գրաւների այդ ժողովածուն Յիդրանի կամ
այլ թագավորների միշտ պատերազմների ու արքայական դան-
ձարանների հետ կապելու փորձը: Ըստ էության, հեղինակը չի
կարողացել վեր հանել այդ բաղմազան գրաւների Հայաստանի
հնագույն շրջանի տնտեսական պատմության և այլ երկրների
հետ վարած առևտրի պարզաբանման համար ունեցած խոշոր
նշանակությունը:

Պատմական գիտությունների թեկնածու Վ. Արքահամյանը
«Արհեստները և համաքարական կազմակերպությունները Հայաս-
տանում 9—13-րդ դարերում» աշխատությունը հրատարակելուց
հետո, այժմ ձեռնամուխ է եղել առանձին արհեստների վերա-
բերող մասերի հատուկ ուսումնասիրության, որոնցից ներկա
հատորի մեջ զետեղում ենք հեղինակի «Միջնադարյան Հայաս-
տանի զենքերի տեսակները» աշխատությունը, որտեղ մեր թան-
գարանում պահվող պեղածո միջնադարյան զենքերի մնացորդ-
ների և վերավոր բաղմաթիվ աղբյուրների հիման վրա հեղինակն

այնուամենայնիվ կարողացել է սխտեմատիզացիայի ենթարկել և պարզել մի շարք զենքերի գործածությունն եղանակն ու նրանց անունները:

Հատորի մեջ, Պատմության բաժնում տեղավորել ենք 18 և 19-րդ դարերի հայ ազատագրական պայքարին վերաբերող երկու ուսումնասիրություն, որոնցից առաջինը՝ պատմական գիտությունների թեկնածու Ա. Միրզոյանի «Հայ ազատագրական շարժումները Սյունիքում (1722—1730 թ. թ.)», բովանդակում է Դավիթ-Բեկի գլխավորությամբ առաջ եկած մեծ ապստամբությունը՝ պարսկական և թուրքական դարավոր լծից ազատագրվելու համար, իսկ երկրորդը՝ պատմական գիտությունների թեկնածու Վ. Մելիքսեթյանի՝ «Զեյթունի 1862 թվականի ապստամբությունը» ընդգրկում է Թուրքիայի՝ հայերին ոչնչացնելու համար վարած պրովոկացիոն քաղաքականությունը և անդլո-ֆրանսիական զիվանագիտական խաղերը՝ Մերձավոր Արևելքը տիրապետելու և Թուրքիայի զերիշխանությունն տակ դնելու դիտքը ազդություններին, այդ թվում նաև հայերին, իրենց իմպերիալիստական նպատակներին ծառայեցնելու համար:

Ընկեր Միրզոյանի և Մելիքսեթյանի աշխատությունների մասնագիտական խմբագրությունը կատարել է պատմական գիտությունների թեկնածու Լևոն Բաբայանը, միացածները խմբագրել ենք մենք:

Կ. Ղ.